CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
EHIP-R0-**100**-2505

DATA: **19 maja 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule** z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 36 stron (zadania 1–24). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie źródeł i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
4. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Zadanie 1. (0–1)

Źródło 1. Fotografie naczyń

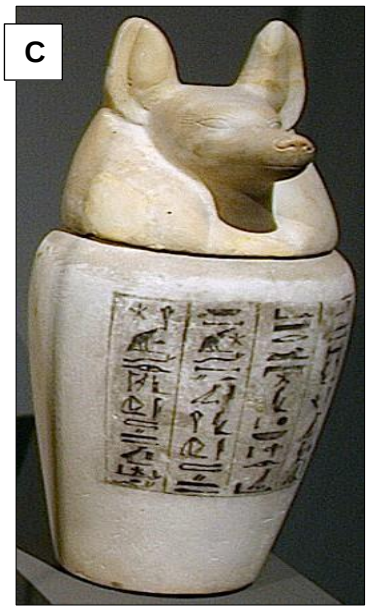
A

B

C

Na podstawie: https://www.metmuseum.org; https://www.memphistours.com

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Zmarłego zabierano do domu oczyszczenia. Ciało kładziono na stole i wydobywano mózg. Jeden z kapłanów-chirurgów wyspecjalizowanych w preparowaniu zwłok nacinał prawy bok, posługując się nożem. Potem przez tę ranę wyciągał wnętrzności, w tym celu przerywał przeponę. Organy wydobyte w ten sposób umieszczano w naczyniach. Znajdowały się one pod opieką czterech synów Horusa.

Na podstawie: N. Grimal, *Dzieje* […], Warszawa 2016, s. 139.

Rozstrzygnij, która fotografia ze źródła 1. – A, B czy C – przedstawia naczynie wykorzystywane podczas rytuału opisanego w źródle 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

Źródło 1. Fragment tekstu religijnego

Czekając na nich w Atenach, obruszał się Paweł w duchu swoim na widok miasta oddanego bałwochwalstwu. Rozprawiał więc w synagodze z Żydami i z pobożnymi, a na rynku każdego dnia z tymi, którzy się tam przypadkiem znaleźli. Niektórzy zaś z filozofów epikurejskich i stoickich ścierali się z nim. Jedni mówili: Cóż to chce powiedzieć ten bajarz? Drudzy zaś: Zdaje się, że jest zwiastunem obcych bogów. Zwiastował im bowiem dobrą nowinę o Jezusie i zmartwychwstaniu. Zabrali go i zaprowadzili na Areopag, mówiąc: Czy możemy dowiedzieć się, co to za nowa nauka, którą głosisz?

Na podstawie: *Biblia* […] *z apokryfami*, Warszawa 1990, s. 1403.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Rada Areopagu stała na straży praw i ustroju, miała nadzór nad władzą wykonawczą i kontrolowała generalnie administrację spraw państwowych. Do jej kompetencji należało również wymierzanie kar doraźnych, od których nie było apelacji. Efialtes i Perykles przeprowadzili na Zgromadzeniu reformę demokratyczną. Heliaja przejęła niektóre sądownicze funkcje Areopagu, jak sprawy o bezbożność.

Na podstawie: N.G.L. Hammond, *Dzieje Grecji*, Warszawa 1977, s. 207, 352.

Rozstrzygnij, czy wydarzenia opisane w źródle 1. miały miejsce przed reformą opisaną w źródle 2. czy po niej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 3.

Współczesna fotografia budowli starożytnej

Na podstawie: https://pl.wikipedia.org

Zadanie 3.1. (0–1)

Podaj – inną niż most – funkcję budowli zaprezentowanej na fotografii, jaką pełniła ta budowla w starożytności.

.....

Zadanie 3.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy zaprezentowana budowla jest typowa dla cywilizacji starożytnej Grecji czy starożytnego Rzymu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do jednego widocznego na fotografii elementu architektonicznego.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–2)

Uzupełnij tabelę – wpisz obok każdego z opisów stosowaną w historiografii nazwę zakonu, którego dany opis dotyczy.

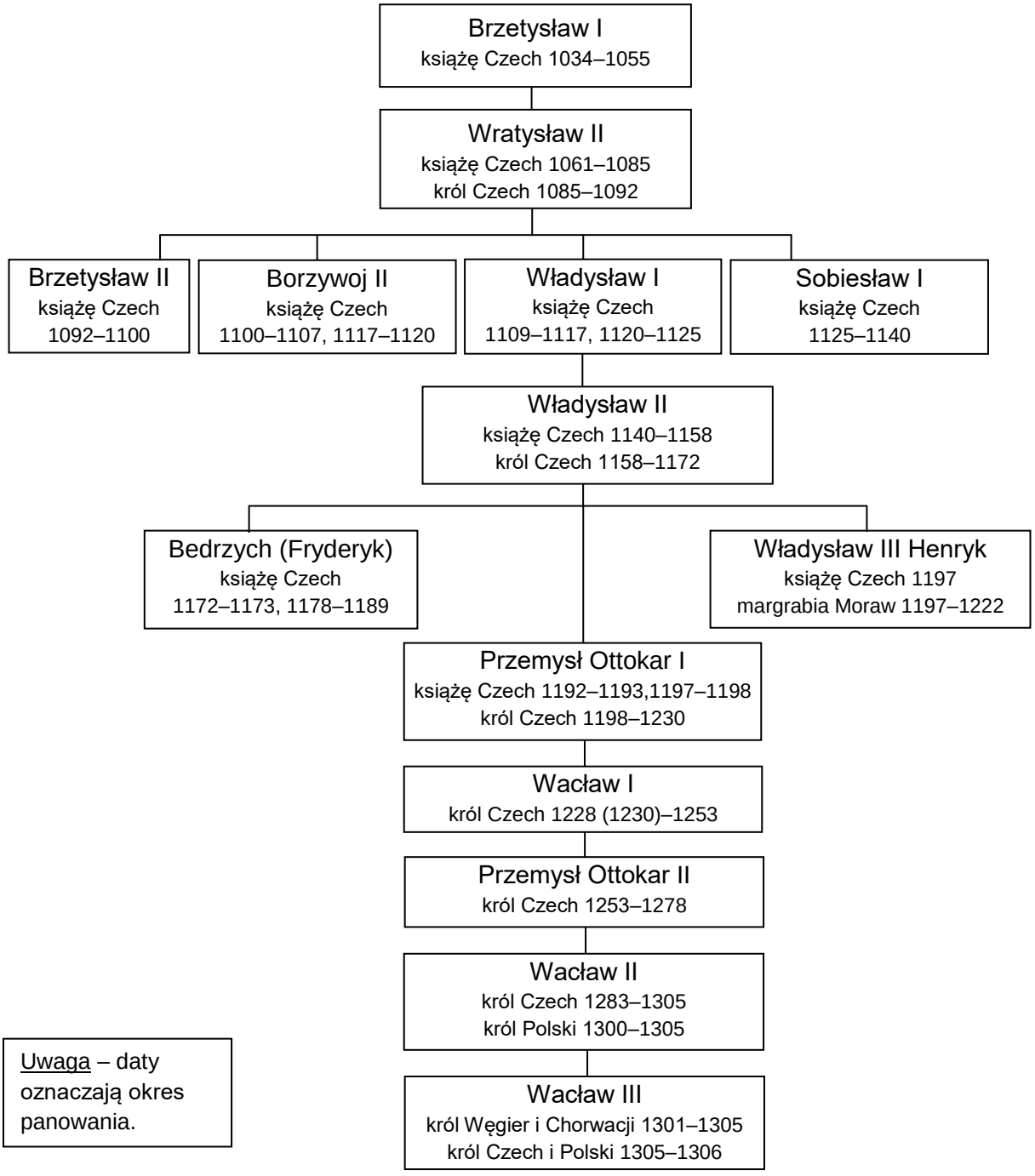
	Opis zakonu	Nazwa zakonu
A.	Bracia mniejsi, zakon żebrzący, założony w 1209 r. we Włoszech. Reguła zakonu głosiła potrzebę ubóstwa indywidualnego i wspólnotowego. Zakładali klasztory w miastach, gdzie prowadzili działalność wśród plebsu, w której kładli nacisk na umiłowanie natury.	
B.	Męski zakon mniszy, założony w VI w. we Włoszech. Około 529 r. powstał pierwszy klasztor zakonny na Monte Cassino. Reguła zakonu kładła duży nacisk na modlitwę oraz pracę umysłową. Zakonnicy prowadzili kancelarie dworskie, skryptoria klasztorne, szkoły, biblioteki, szpitale.	
C.	Męski zakon kleryków regularnych, założony w 1534 r. Na czele zakonu stał wybierany dożywotnio generalny przełożony (zwany generałem), bezpośrednio podległy papieżowi. Celem zakonu, obok nauczania i prowadzenia misji, było wspieranie papieża w trudnych zadaniach. Zakonnicy składali dodatkowy ślub – bezwzględnego posłuszeństwa papieżowi.	

Na podstawie: *Encyklopedia szkolna. Historia*, Warszawa 2004, s. 70–71, 228–229, 334–335.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	3.1.	3.2.	4.
	Maks. liczba pkt	1	1	2
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 5.

Źródło 1. Fragment tablicy genealogicznej dynastii Przemyślidów

Na podstawie: *Dynastie Europy*, red. A. Mączak, Wrocław 2009, s. 266–267.

Źródło 2. Fragmenty opracowań historycznych

Fragment A:
Koronacji dokonał arcybiskup Jakub Świnka, a w samej Wielkopolsce jego kandydatura zyskała uznanie. Trudno więc mówić tu o uzurpacji, zwłaszcza że po gwałtownej śmierci Przemysła II idea królewskiej korony polskiej znów przeszła w sferę wizji i planów, a nie faktów. […] Pod bezpośrednim władaniem nowego króla znajdowały się Małopolska i większość ziem Wielkopolski. Wkrótce też rozciągnął swą władzę na Pomorze Gdańskie, gdzie poparł go najbardziej znaczący ród Święców.

Fragment B:
Z wielkim wojskiem uderzył wprost w serce piastowskiego państwa. Spotkał wprawdzie opór, ale zbyt słaby, aby powstrzymać najeźdźców. Giecz i Kruszwica poddały się bez walki, padły Gniezno, Poznań i Ostrów (gdzie archeologicznie mamy uchwytne ślady zaciekłej obrony piastowskiej drużyny). W Poznaniu zbezczeszczono groby Piastów, z Gniezna wywieziono [relikwie świętego], a także ogromne skarby.

T. Jurek, E. Kizik, *Historia Polski do 1572*, Warszawa 2013, s. 85;
S. Rosik, P. Wiszewski, *Poczet polskich królów i książąt*, Wrocław 2005, s. 212–213.

Zadanie 5.1. (0–1)

Każdemu wydarzeniu opisanemu we fragmentach A–B (źródło 2.) przyporządkuj władcę ze źródła 1., który był związany z tym wydarzeniem. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A – .....

Fragment B – .....

Zadanie 5.2. (0–1)

Rozstrzygnij, o którym świętym – Stanisławie czy Wojciechu – jest mowa we fragmencie B ze źródła 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

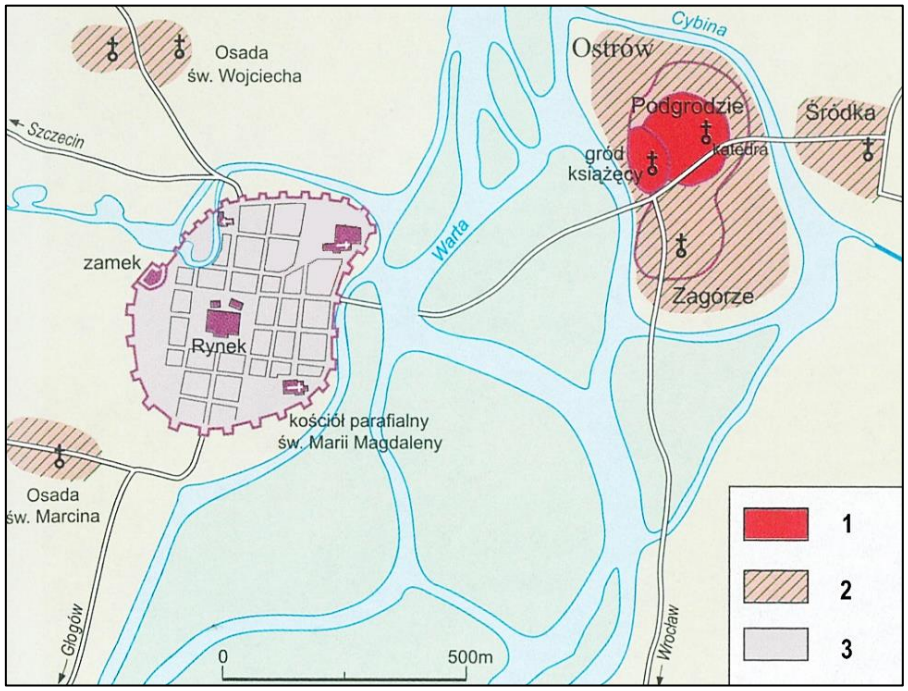
.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.1.	5.2.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 6. (0–1)

Plan miasta

Na podstawie: M. Tymowski, *Człowiek i historia* […], Warszawa 2002, s. 79.

Rozstrzygnij, którą cyfrą – 1, 2 czy 3 – oznaczono w legendzie obszar miasta lokowanego na prawie niemieckim. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z planu.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

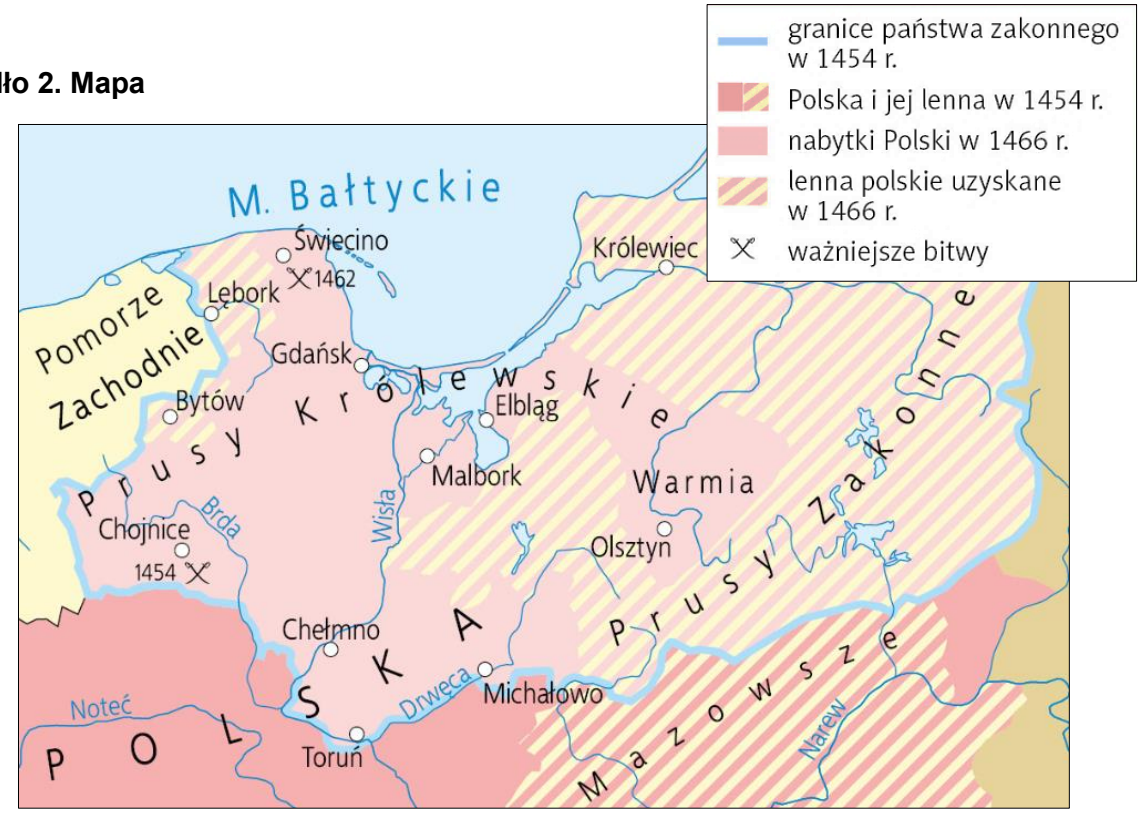
Zadanie 7. (0–1)

Źródło 1. Fragment dokumentu

[W]szystkich mieszkańców ziemi pruskiej, chełmińskiej, królewieckiej, elbląskiej i pomorskiej […] przyjęliśmy i objęliśmy w dobrowolne i samorzutne poddanie się. Przyjęliśmy ich pod rządy, opiekę, w panowanie, poddaństwo i posłuszeństwo, a brzmieniem niniejszego nie przez pomyłkę lub nieopatrznie, lecz z całą naszą wiedzą i wolą w imię Boże podejmujemy i przyjmujemy, ziemie i państwa wymienione do Królestwa Polskiego przyłączamy, ponownie włączamy, wcielamy i inkorporujemy oraz dopuszczamy, przyłączamy, włączamy do użytkowania i uczestnictwa we wszystkich dobrach, prawach, wolnościach i prerogatywach, które dotąd posiadają prałaci, panowie, szlachta Królestwa Polskiego […].

L. Matusik, *Teksy źródłowe* […], Wrocław 1975, s. 282.

Źródło 2. Mapa

Na podstawie: https://mapyonline.[…].pl

Rozstrzygnij, czy oba źródła 1. i 2. odnoszą się do tej samej wojny. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6.	7.
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 8. (0–2)

Kościół św. Jana Chrzciciela w Gnieźnie

N podstawie: https://wzgorzelecha.pl

Podaj nazwy dwóch stylów architektonicznych, które reprezentuje kościół przedstawiony na fotografii, oraz wymień po jednej widocznej cesze każdego z tych stylów.

Nazwa stylu 1.: .....

Cecha: .....

Nazwa stylu 2.: .....

Cecha: .....

Zadanie 9.

Fragmenty dokumentu

My, Rady Koronne […] jednej a nierozerwalnej Rzeczypospolitej […] oznajmujemy […], iż pod tym niebezpiecznym czasem, bez króla pana zwierzchniego mieszkając, staraliśmy się o to wszyscy pilnie na zjeździe warszawskim, jako byśmy przykładem przodków swych sami między sobą pokój, sprawiedliwość, porządek i obronę Rzeczypospolitej zatrzymać i zachować mogli. […] A iż w Rzeczypospolitej naszej jest *dissidium* [różność] niemałe *in causa religionis christianae* [w sprawie religii chrześcijańskiej], zabiegając temu, aby się z tej przyczyny między ludźmi *seditio* [bunt] jaka szkodliwa nie wszczęła, którą po inszych królestwach […] widziemy, obiecujemy to sobie spólnie […], iż którzy jesteśmy *dissidentes de religione* [rozróżnieni w wierze], pokój między sobą zachować, a dla różnej wiary i odmiany w kościele krwie nie przelewać […].

Wiek XVI–XVIII w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 146.

Zadanie 9.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Dokument został uchwalony w okresie bezkrólewia po śmierci

A. Zygmunta Augusta.

B. Stefana Batorego.

C. Zygmunta III.

D. Władysława IV.

Zadanie 9.2. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę wydarzeń we Francji, do których nawiązali autorzy dokumentu.

.....

Zadanie 10. (0–1)

Rewers medalu upamiętniającego podpisanie traktatu

Szczęśliwie odzyskany 22 września Kamieniec na Podolu.

https://www.wilanow-palac.pl

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Traktat upamiętniony na medalu został podpisany za panowania Jana III Sobieskiego.	**P**	**F**
2.	Traktat upamiętniony na medalu kończył wojny Rzeczypospolitej z Portą Ottomańską.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**8.**	**9.1.**	**9.2.**	**10.**
	Maks. liczba pkt	**2**	**1**	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 11.

Fragmenty dokumentów

Fragment dokumentu A: §1. Wszelka niniejszym przyznana władza ustawodawcza przysługuje Kongresowi […], który składa się z Senatu i z Izby Reprezentantów.
§2. W skład Izby Reprezentantów wchodzą członkowie wybierani co dwa lata przez ludność poszczególnych stanów […].

Fragment dokumentu B: Władzę wykonawczą powierza się Dyrektoriatowi [złożonemu] z pięciu członków, wybieranych przez ciało prawodawcze w celu wykonywania czynności zgromadzenia wyborczego w imieniu narodu.

Fragment dokumentu C: Osoba króla jest święta i bezpieczna od wszystkiego […]. Dochody tak, jak […] i prerogatywy tronowi właściwe, niniejszą konstytucją […] zawarowane, tkniętymi być nie będą mogły. […] Straż, czyli rada królewska, do dozoru całości i egzekucji praw królowi dodana, składać się będzie: I-mo, z prymasa jako głowy duchowieństwa […]; 2-do, z pięciu ministrów […].

T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w tekstach źródłowych* […], t. 2, Rzeszów 2000, s. 28, 39–41;
Wiek XVI–XVIII w źródłach […], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1999, s. 436.

Zadanie 11.1. (0–2)

Każdemu fragmentowi dokumentu (A–C) przyporządkuj nazwę państwa, w którym dokument ten został uchwalony. Odpowiedzi zapisz poniżej.

Fragment A – .....

Fragment B – .....

Fragment C – .....

Zadanie 11.2. (0–1)

Rozstrzygnij, który z dokumentów zacytowanych we fragmentach A–C powstał najwcześniej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródeł i wiedzy własnej.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0–1)

Źródło 1. Fragment dekretu

Z Bożej Łaski, My, Mikołaj I, [...] Król Polski etc. postanowiliśmy i stanowimy:
[…] W mieście Naszym stołecznym Warszawie ustanawiamy Bank pod nazwiskiem Banku Polskiego […]. […] Bank mocen jest wypuszczać bilety bankowe […].

Wiek XIX w źródłach [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2002, s. 153–154.

Źródło 2. Banknot

https://[…]monet.pl

Rozstrzygnij, czy banknot zaprezentowany w źródle 2. został wyemitowany przez bank, o którym mowa w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji zawartych w obu źródłach.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

List do fabrykanta, początek XIX wieku

Dopiero co dostarczono mi informacji, że jest Pan posiadaczem tych nienawistnych maszyn [włókienniczych]. Moi ludzie pragną, bym napisał do Pana i ostrzegł, jak należy, aby Pan zniszczył je, i z tego powodu pragnę, aby Pan zrozumiał dobrze to, co piszę do Pana. Proszę przyjąć do wiadomości, że jeśli nie zostaną one zniszczone do końca następnego tygodnia, polecę jednemu z mych poruczników, by na czele 300 ludzi zburzył je.

Wiek XIX w źródłach [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 133.

Wyjaśnij społeczne motywy nazwania przez autora listu maszyn parowych *nienawistnymi*.

.....

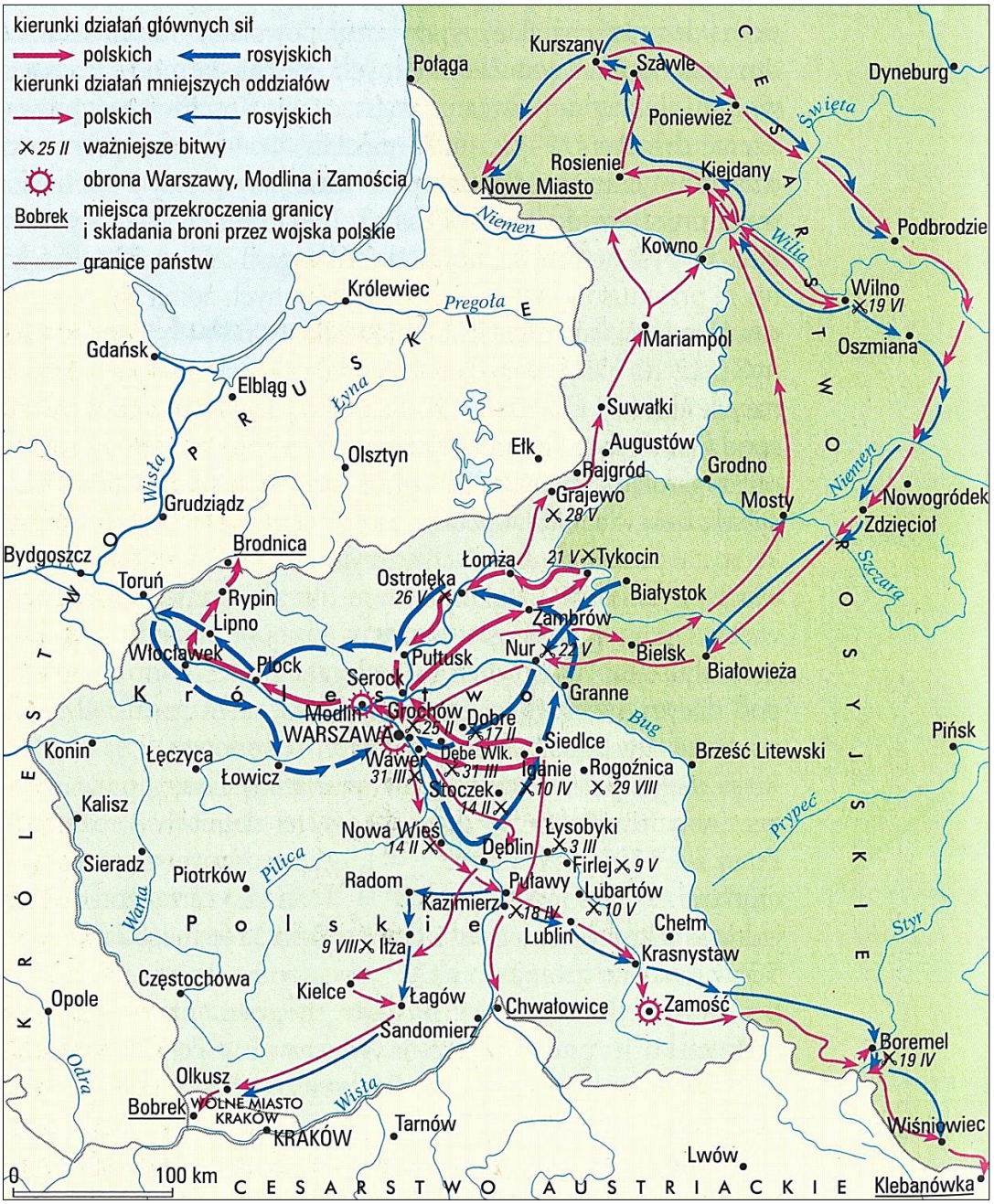
.....

.....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**11.1.**	**11.2.**	**12.**	**13.**
	Maks. liczba pkt	**2**	**1**	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 14.

Źródło 1. Mapa ziem polskich w czasie jednego z powstań narodowych

Na podstawie: *Wielka Encyklopedia PWN*, red. J. Wojnowski, t. 22, Warszawa 2004, s. 176.

Źródło 2. Herby powstańcze na szablach

Na podstawie: https://muzeumwp.pl; J. Jarosławski, *Szable powstańców* […], Warszawa 2023, s. 96.

Zadanie 14.1. (0–1)

Rozstrzygnij, który z herbów przedstawionych w źródle 2. (A czy B) został ustanowiony podczas powstania zilustrowanego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł i wiedzy własnej.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Układ granic widocznych na mapie był efektem postanowień pokoju w Tylży.	**P**	**F**
2.	Jedną z bohaterek powstania, którego przebieg przedstawiono na mapie, była Emilia Plater.	**P**	**F**

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**14.1.**	**14.2.**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**
	Uzyskana liczba pkt		

Zadanie 15.

Fragment opracowania historycznego

Port w Liverpoolu był głównym ośrodkiem odpowiedzialnym za dostawy importowanej bawełny dla brytyjskiego przemysłu włókienniczego. Ponad 80% tego importu pochodziło ze Stanów Zjednoczonych. Przywódcy konfederatów wierzyli, że jest to skuteczne narzędzie nacisku, które pozwoli im skłonić Wielką Brytanię do udziału w wojnie, i nałożyli embargo na dostawy bawełny. Ceny bawełny podskoczyły z 6,25 do 27,25 pensów za funt. Import spadł z 2,6 mln bel w 1860 r. do niecałych 72 tys. w 1862 r. Pozbawieni dostaw bawełny, robotnicy nie mieli żadnego zajęcia. Pod koniec 1862 r. połowa z nich znalazła się na bruku. Blisko jedna czwarta wszystkich mieszkańców hrabstwa żyła dzięki dobroczynności społecznej. Ten okres nazwano „głodem bawełnianym".

Na podstawie: N. Ferguson, *Potęga pieniądza* […], Kraków 2015, s. 96–97.

Zadanie 15.1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	*Głód bawełniany* był społeczno-gospodarczą konsekwencją wybuchu wojny secesyjnej.	**P**	**F**
2.	Autor tekstu tłumaczy wysokie bezrobocie zmianą technologii produkcji włókienniczej.	**P**	**F**

Zadanie 15.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy – zdaniem autora – o wprowadzeniu zakazu eksportu bawełny do Wielkiej Brytanii zdecydowała strona zwolenników czy strona przeciwników abolicjonizmu. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 16.

Źródło 1. Fragment artykułu

A gdym się zastanawiał nad narodem, z którym mię wiązało wszystko, co cieszy, i wszystko co boli, wszystko, co we mnie myśli, i wszystko, co czuje, przychodziłem do przekonania, że moje dziecinne marzenia i rojenia zespalają się z moim młodzieńczym światopoglądem. Socjalista w Polsce dążyć musi do niepodległości kraju, a niepodległość jest znamiennym warunkiem zwycięstwa socjalizmu w Polsce.

[…], *Myśli, mowy i rozkazy*, Warszawa 1989, s. 75.

Źródło 2. Strony tytułowe czasopism

A

Warszawa. Czerwiec 1894 r. Nr. 1.

Proletaryusze wszystkich krajów, łączcie się!

ROBOTNIK

ORGAN POLSKIEJ PARTYI SOCYALISTYCZNEJ

Towarzysze, upraszamy Was o rozpowszechnianie „Robotnika".

B

Nr. 1. 25 styeznia 1905.

Z POLA WALKI

Dodatek do Nru 23 „Czerwonego Sztandaru" organu Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy

Rewolucya w Petersburgu!

Historia Polskiego Rewolucyjnego Ruchu Robotniczego, Warszawa 1975, faksymile.

Zadanie 16.1. (0–1)

Rozstrzygnij, które z czasopism ukazanych w źródle 2. – A czy B – prezentowało treści zbieżne z poglądami autora źródła 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do informacji z tekstu i właściwej strony tytułowej czasopisma.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 16.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy rewolucja, o której informuje czasopismo B, zakończyła się obaleniem monarchii w Rosji. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do faktografii.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

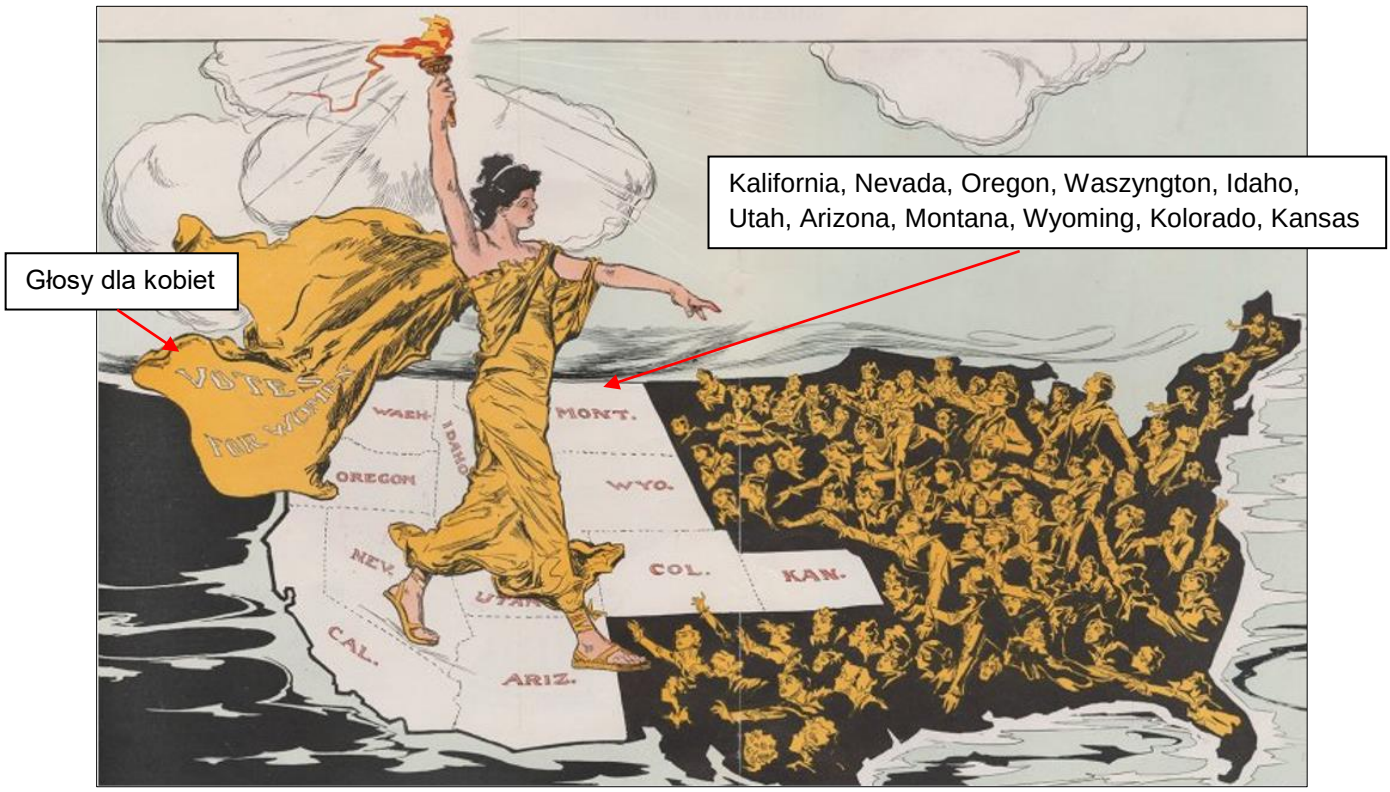
.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	15.1.	15.2.	16.1.	16.2.
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 17.

Źródło 1. *Przebudzenie* – amerykańska ilustracja z 1915 roku

https://www.loc.gov

Źródło 2. XIX poprawka do Konstytucji Stanów Zjednoczonych [18 sierpnia 1920 roku]

Stany Zjednoczone ani którykolwiek ze stanów nie może obywateli Stanów Zjednoczonych pozbawić praw wyborczych ani ograniczyć ich ze względu na płeć.

http://libr.sejm.gov.pl

Zadanie 17.1. (0–1)

Podaj nazwę ruchu społeczno-politycznego, do którego osiągnięć odnoszą się źródła.

…….....

Zadanie 17.2. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W Polsce prawo, do którego nawiązują oba źródła, zostało wprowadzone w roku

A. odzyskania niepodległości.

B. uchwalenia konstytucji marcowej.

C. uchwalenia konstytucji kwietniowej.

D. zakończenia II wojny światowej.

Zadanie 18. (0–2)

Fragment konstytucji marcowej

Art. 40. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny, zastępuje go Marszałek Sejmu.
Art. 41. W razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe celem wyboru Prezydenta.

http://libr.sejm.gov.pl

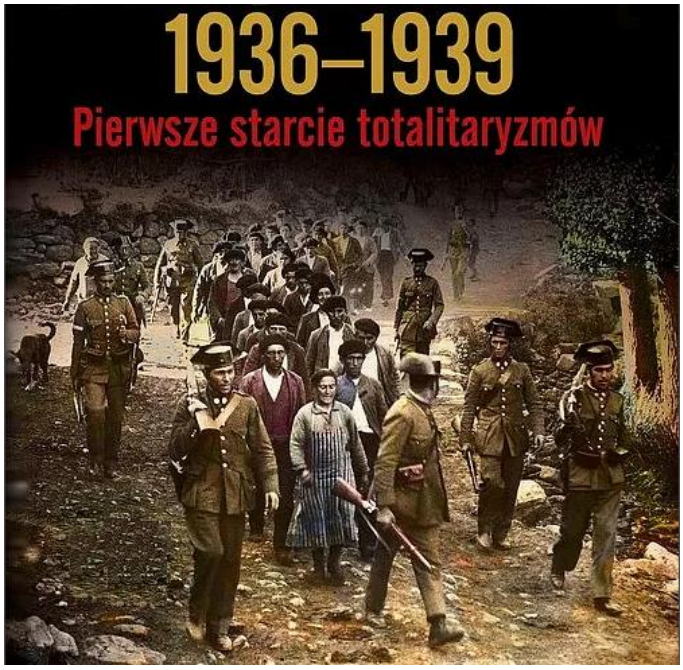
Wymień dwa wydarzenia z dziejów II Rzeczypospolitej, które spowodowały konieczność zastosowania zacytowanych zapisów konstytucji.

Wydarzenie 1.: .....

Wydarzenie 2.: .....

Zadanie 19. (0–1)

Fragment okładki książki

Na podstawie: www.profinfo.pl

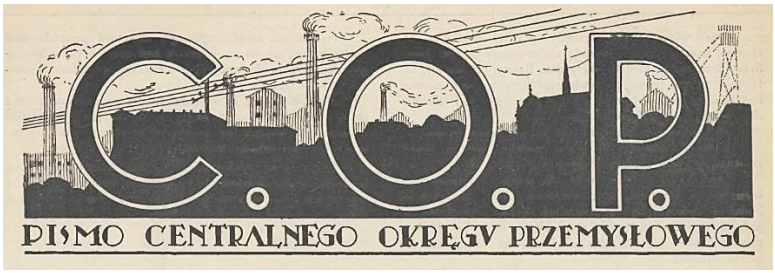
Podaj stosowane w historiografii nazwy dwóch totalitaryzmów, do których nawiązuje tytuł książki.

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**17.1.**	**17.2.**	**18.**	**19.**
	Maks. liczba pkt	**1**	**1**	**2**	**1**
	Uzyskana liczba pkt				

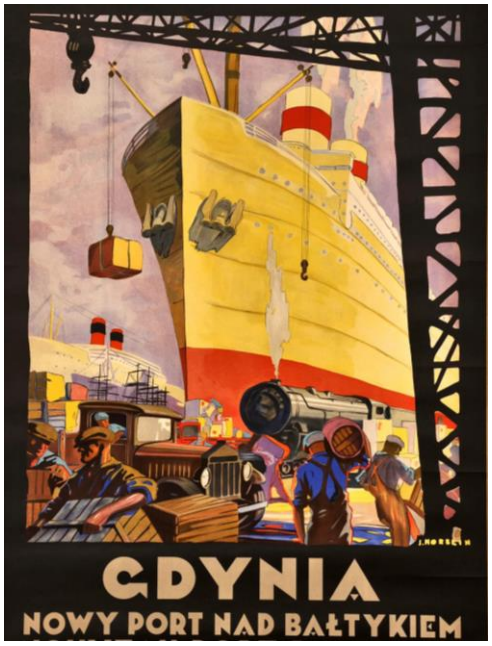
Zadanie 20.

Źródło1. Fragment strony tytułowej czasopisma

Na podstawie: https://www.jbc.bj.uj.edu.pl

Źródło 2. Fragment plakatu

Na podstawie: https://muzeumplock.eu

Zadanie 20.1. (0–1)

Podaj nazwisko polskiego ekonomisty związanego z inwestycjami, do których odnoszą się źródła 1. i 2.

.....

Zadanie 20.2. (0–1)

Rozstrzygnij, które źródło – 1. czy 2. – nawiązuje do inwestycji rozpoczętej w okresie rządów sanacji w Polsce. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do faktografii.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 21. (0–1)

Źródło 1. Fragment dokumentu traktatowego

30 lipca 1941 […]. Rząd Związku Socjalistycznych Republik Rad oświadcza swą zgodę na tworzenie na terytorium Związku Socjalistycznych Republik Rad Armii Polskiej, której dowódca będzie mianowany przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej w porozumieniu z rządem Związku Socjalistycznych Republik Rad. Armia Polska na terytorium Związku Socjalistycznych Republik Rad podlegać będzie w sprawach operacyjnych Naczelnemu Dowództwu Związku Socjalistycznych Republik Rad, w składzie którego będzie się znajdować przedstawiciel Armii Polskiej.

Wiek XX w źródłach [...], oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 2001, s. 257–258.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Nikt się nie spodziewał, że ocena udziału 1. dywizji w bitwie pod Lenino do południa drugiego dnia stanowiła podstawę do podjęcia przez Wodza Naczelnego Radzieckich Sił Zbrojnych, marszałka Józefa Stalina, decyzji o wycofaniu kościuszkowców z dalszej walki. Marszałek Stalin w rozmowie z Wandą Wasilewską uznał, że kościuszkowcy w ciągu dwóch dni pokazali już, że nie tylko chcą walczyć u boku Armii Radzieckiej przeciwko wspólnemu wrogowi, ale także umieją walczyć.

K. Sobczak, […], Warszawa 1988, s. 189–190.

Rozstrzygnij, czy źródło 2. przedstawia losy formacji wojskowej, która powstała na mocy traktatu przytoczonego w źródle 1. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	20.1.	20.2.	21.
	Maks. liczba pkt	1	1	1
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 22. (0–1)

W. Dobrowolski – *Armia pokoju*

https://encyklopediateatru.pl

Podaj nazwę stylu w sztuce reprezentowanego przez przedstawiony obraz. Odpowiedź uzasadnij, charakteryzując jedną widoczną cechę tego stylu.

Nazwa: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 23.

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

[Bilans porozumienia] wydaje się następujący: ekipa Jaruzelskiego, nie rezygnując z kontroli nad najistotniejszymi narzędziami sprawowania władzy, postanowiła zbudować dla umiarkowanej części opozycji reglamentowane miejsce w systemie politycznym, a równocześnie przesunąć rzeczywiste centrum dyspozycji politycznej z Komitetu Centralnego PZPR do urzędu prezydenta, którym zostać miał Jaruzelski. W stosunku do ofert składanych opozycji jeszcze przed okrągłym stołem, najważniejszy sukces strony solidarnościowej stanowiła decyzja o wolnych wyborach do Senatu. Jednak to nie okrągły stół, ale wydarzenia czterech następnych miesięcy przesądziły o tym, że Polską co najmniej do 1995 r. nie rządził – jako prezydent PRL – generał Jaruzelski. W kwietniu 1989 r., gdy składano podpisy pod porozumieniami okrągłego stołu, ta ostatnia perspektywa wydawała się całkiem realna.

A. Dudek, *Historia polityczna Polski* […], Warszawa 2007, s. 28.

Źródło 2. Fragment opracowania historycznego

Porozumienie Okrągłego Stołu zadziwiało świat jako niezwykły przykład rozwiązania głębokiego, wieloletniego konfliktu politycznego. Polska jako pierwszy kraj „realnego socjalizmu" wychodziła ku tworzeniu systemu pluralistycznego i demokratycznego. Ułożone przy Okrągłym Stole zręby ustroju konstytucyjnego oznaczały bardzo głęboką zmianę istniejącego porządku. Pierwszą instytucją prawdziwej demokracji parlamentarnej miał być Senat, który – choć zachowywał ograniczone kompetencje – nie był jednak instytucją „malowaną". […] Zapisy […] dotyczące poszerzenia wolności słowa i druku, możliwości zrzeszania się w organizacjach społecznych i zawodowych dawały podstawę do budowania demokratycznego społeczeństwa. Uprawniony jest więc pogląd, że Okrągły Stół był wielkim zwycięstwem solidarnościowej opozycji. Zwycięstwem ponadto osiągniętym bezkrwawo oraz otwierającym drogę do budowy państwa demokratycznego i stabilnego wewnętrznie. Współautorami Okrągłego Stołu byli również przedstawiciele władz; bez ich współdziałania, wykazanej zdolności do cofania się ta droga przemian byłaby zablokowana.

A. Friszke, *Polska. Losy państwa i narodu* […], Warszawa 2003, s. 458–459.

Zadanie 23.1. (0–2)

Porównaj oceny porozumienia okrągłego stołu zaprezentowane w źródłach 1. i 2. – przedstaw jedno podobieństwo i jedną różnicę między tymi ocenami.

Podobieństwo: .....

.....

.....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23.2. (0–1)

Podaj nazwę państwa europejskiego, w którym w 1989 roku doszło do krwawego obalenia dyktatury komunistycznej.

.....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**22.**	**23.1.**	**23.2.**
	Maks. liczba pkt	**1**	**2**	**1**
	Uzyskana liczba pkt			

Zadanie 24. (0–12)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

1. Scharakteryzuj wpływ podbojów na przemiany polityczne, społeczno-gospodarcze i kulturowe w państwie rzymskim.
2. Scharakteryzuj proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce.
3. Przedstaw wpływ reform w duchu absolutyzmu oświeconego na pozycję międzynarodową Rosji, Prus i Austrii.
4. Oceń wpływ sprawy chłopskiej na niepowodzenie walki Polaków o niepodległość w XIX w. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 26–28).
5. Scharakteryzuj rolę prezydentów w życiu politycznym II Rzeczypospolitej. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 28–30).

Materiały źródłowe do tematu 4.

Źródło A. *Gdy naród do boju* – pieśń z 1835 roku

Gdy naród do boju wystąpił z orężem,
panowie o czynszach radzili.
Gdy naród zawołał: umrzem lub zwyciężym!,
panowie w stolicy bawili.

O cześć wam panowie, magnaci,
za naszą niewolę, kajdany,
O cześć wam książęta, hrabiowie, prałaci,
za kraj nasz krwią bratnią zbryzgany.

Armaty pod Stoczkiem zdobywała wiara
rękami czarnymi od pługa.
Panowie w stolicach kurzyli cygara,
radzili o braciach zza Buga.

O cześć wam panowie, magnaci...

Na podstawie: https://polona.pl

Źródło B. ***Rzeź galicyjska*** **– obraz Jana Nepomucena Lewickiego**

Na podstawie: https://pl.wikipedia.org

Źródło C. Ulotka powstańcza

CENTRALNY NARODOWY KOMITET
jako tymczasowy
RZĄD NARODOWY

zważywszy, że zrzucenie obcego jarzma wymaga jak największéj liczby walczących i nikt od pełnienia służby wojskowéj wymówić się nie może,

zważywszy nadto, że każdy obywatel z pracy rąk utrzymujący się skoro pójdzie na wojnę mieć winien zapewniony byt tak dla siebie jak i dla swéj rodziny.

postanowił i stanowi:

Art. 1. Chałupnicy, Zagrodnicy, Komornicy, Parobcy i w ogóle wszyscy obywatele z zarobku jedynie utrzymanie mający, którzy powołani do broni, w szeregach wojska narodowego za Ojczyznę walczyć będą otrzymają a w razie ich śmierci żony i dzieci na własność po ukończeniu wojny z Dóbr Narodowych działy gruntu najmniéj mórg trzy przestrzeni zawierający.

Art. 2. Ogłoszenie i wprowadzenie w wykonanie niniejszego Dekretu Centralny Narodowy Komitet jako tymczasowy Rząd Narodowy Naczelnikom wojskowym i wojewódzkim poleca.

Dan w Warszawie 22 Stycznia 1863 r.

https://www.polityka.pl

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**24.**
	Maks. liczba pkt	**12**
	Uzyskana liczba pkt	

Źródło D. Medal pamiątkowy

Na podstawie: http://wcn.pl

Materiały źródłowe do tematu 5.

Źródło A. *Pogrzeb prezydenta* […] – wiersz Juliana Tuwima

Krzyż mieliście na piersi, a brauning w kieszeni.
Z Bogiem byli w sojuszu, a z mordercą w pakcie,
Wy, w chichocie zastygli, bladzi, przestraszeni,
Chodźcie, głupcy, do okien – i patrzcie! i patrzcie!

Z Belwederu na Zamek, tętnicą Warszawy,
Alejami, Nowym Światem, Krakowskim Przedmieściem,
Idzie kondukt żałobny, krepowy i krwawy:
Drugi raz Pan Prezydent jest dzisiaj na mieście.

Zimny, sztywny, zakryty chorągwią i kirem,
Jedzie Prezydent Martwy a wielki stokrotnie.
Nie odwracajcie oczu! Stać i patrzeć, zbiry!
Tak! Za karki was trzeba trzymać przy tym oknie!

Przez serce swe na wylot pogrzebem przeszyta,
Jak Jego pierś kulami, niech widzi stolica
Twarze wasze, zbrodniarze – i niech was przywita
Strasznym krzykiem milczenia żałobna ulica.

J. Tuwim, *Wiersze wybrane*, Warszawa 1939, s. 103.

Źródło B. Fragment relacji Prezydenta Rzeczypospolitej

Powitałem go [Piłsudskiego] słowami: stoję na straży honoru wojska polskiego – co widocznie wzburzyło go, gdyż uchwycił mnie za rękaw i zduszonym głosem powiedział – No, no! Tylko nie w ten sposób. – Strząsnąłem jego rękę i nie dopuszczając do dyskusji: – Reprezentuję tutaj Polskę, żądam dochodzenia swych pretensji na drodze legalnej, kategorycznej odpowiedzi na odezwę rządu. – Dla mnie droga legalna zamknięta – wyminął mnie i skierował się do stojącego o kilka kroków za mną szeregu żołnierzy. Zrozumiałem to jako chęć buntowania żołnierzy przeciwko rządowi w mojej obecności, dlatego idąc wzdłuż szeregu do swego samochodu, zawołałem: – Żołnierze, spełnijcie swój obowiązek.

A. Garlicki, […], Warszawa 1987, s. 233–234.

Źródło C. *Zaślubiny Pana Prezydenta* – karykatura z 1926 roku

Pan Prezydent: *Panie Marszałku. Przecież ta moja oblubienica całkiem krzywa*.
Pan Marszałek: *Wyprostujemy ją, najdroższy Panie Prezydencie, pod maglem sejmowym, wyprostujemy*.

[…] *Sejm i Senat II Rzeczypospolitej w karykaturze i satyrze,* red. A. Zakrzewski, Wrocław 1990, s. 91.

Źródło D. Fotografia z 10 listopada 1936 roku

Na podstawie: https://pl.wikipedia.org

WYPRACOWANIE

na temat nr ……..

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Formuła 2015